

II

(Teatised)

ÜHISAVALDUSED

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

EUROOPA KOMISJON

Avaldused Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määruse (EL) 2021/695 (millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013) ⁽¹⁾ kohta

(2021/C 185/01)

Ühine poliitiline avaldus vabanenud vahendite taaskasutamise kohta seoses programmiga „Euroopa horisont“

Ühisdeklaratsioonis vabanenud vahendite taaskasutamise kohta seoses teadusprogrammiga ⁽²⁾ leppisid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kokku, et teevad teadusprogrammi jaoks aastatel 2021–2027 uuesti kättesaadavaks kulukohustuste assigneeringud, mis vastavad kuni 0,5 miljardile eurole (2018. aasta hindades) vabastatud kulukohustuste summast, mis tuleneb raamprogrammi „Euroopa horisont“ või sellele eelnenud programmi „Horisont 2020“ ⁽³⁾ kuuluvate projektide täielikust või osalisest rakendamata jätmisest, nagu on sätestatud finantsmääruse artikli 15 lõikes 3. Ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide volitusi ja komisjoni volitust eelarvet täita, lepivad Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kokku, et selle summa soovituslik jaotus on järgmine:

- 300 000 000 eurot 2018. aasta püsivhindades teemavaldkonnale „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“, eelkõige kvantteadusele;
- 100 000 000 eurot 2018. aasta püsivhindades teemavaldkonnale „Kliima, energeetika ja liikuvus“; ning
- 100 000 000 eurot 2018. aasta püsivhindades teemavaldkonnale „Kultuur, loovus ja kaasav ühiskond“.

Komisjoni deklaratsioon põhjenduse 47 kohta

Komisjon kavatab täita Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator“ eelarvet viisil, mis tagab, et VKEdele, sealhulgas idufirmadele üksnes toetustena antav toetus vastab programmi „Horisont 2020“ VKEde rahastamisvahendi eelarvest antavale toetusele kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määruse artikli 48 lõikes 1 ja põhjenduses 47 sätestatud tingimustega.

⁽¹⁾ ELT L 170, 12.5.2021, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 444 I, 22.12.2020, lk 3.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1291/2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1982/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 104).

Komisjoni deklaratsioon artikli 6 kohta

Taotluse korral kavatseb komisjon vahetada arvamusi Euroopa Parlamendi vastutava komisjoniga järgmistes küsimustes: i) loetelu ELi toimimise lepingu artiklitel 185 ja 187 põhinevate võimalike partnerluste kandidaatidest, mille kohta koostatakse (esialgsed) mõjuhindangud; ii) missiooninõukogude kindlaks määratud esialgsete missioonide loetelu; iii) strateegilise kava tulemused enne selle ametlikku vastuvõtmist ning iv) tutvustab ja jagab tööprogrammidega seotud dokumente.

Komisjoni deklaratsioon eetika / tüvirakkudega seotud teadusuuringute kohta – artikkel 19

Euroopa Komisjon teeb raamprogrammi „Euroopa horisont“ kohta ettepaneku jätkata ELis inimese loote tüvirakuuringute rahastamise üle otsustamisel sama eetikaraamistikuga nagu raamprogrammis „Horisont 2020“.

Euroopa Komisjon teeb ettepaneku jätkata selle eetikaraamistikuga sellepärast, et see on võimaldanud kogemuste varal kõnealuse paljutöotava teadusvaldkonna jaoks välja kujundada vastutustundliku lähenemisi, mis on seni teadusprogrammis, milles osaleb teadlasi paljudest väga erinevate normidega riikidest, rahuldavalt toimunud.

1. Raamprogrammi „Euroopa horisont“ käsitlevas otsuses jäetakse liidu rahastamisest selge sõnaga välja kolm teadusuuringute valdkonda:

- teadusuuringud, milles keskendutakse inimese kloonimisele reproduktiivsel eesmärgil;
- teadusuuringud, milles keskendutakse inimese genotüübi muutmisele selliselt, et need muutused võivad päritavaks saada;
- teadusuuringud, milles keskendutakse inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö või tüvirakkude saamise eesmärgil, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil.

2. Teadusuuringuid, mis on keelatud kõikides liikmesriikides, ei rahastata. Teadusuuringuid ei rahastata liikmesriikides, kus sellised uuringud on keelatud.

3. Programmi „Euroopa horisont“ käsitlev otsus ja sätted eetikaraamistiku kohta, millega reguleeritakse inimese loote tüviraku-uuringute rahastamist liidu vahenditest, ei kätke endas mingisugust hinnangut liikmesriikides selliseid teadusuuringuid reguleerivate õigus- ega eetikaraamistike kohta.

4. Euroopa Komisjon ei kutsu oma konkursikutsetes selge sõnaga üles kasutama inimese loote tüvirakke. Nii täiskasvanute kui ka loote tüvirakkude kasutamise või kasutamata jätmise üle otsustavad teadlased vastavalt eesmärkidele, mida nad soovivad saavutada. Praktikas on kõige suurem osa tüviraku-uuringutele eraldatud liidu vahenditest suunatud täiskasvanute tüvirakkude kasutamisele. Puudub põhjus, miks see peaks programmis „Euroopa horisont“ oluliselt muutuma.

5. Iga projekt, milles soovitakse kasutada inimese loote tüvirakke, peab läbima edukalt teadusliku hindamise, mille käigus sõltumatud teadusekspertid hindavad, kas selliste tüvirakkude kasutamine on püstitatud teaduslike eesmärkide saavutamiseks vajalik.

6. Teadusliku hindamise edukalt läbinud taotlustele korraldab Euroopa Komisjon range eetikakontrolli. Seejuures võetakse arvesse põhimõtteid, mida sisaldavad Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning asjaomased rahvusvahelised konventsioonid, näiteks 4. aprillil 1997 Oviedos alla kirjutatud Euroopa Nõukogu inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon ning selle lisaprotokollid ja UNESCO inimgenoomi ning inimõiguste ülddeklaratsioon. Eetikakontrolli üks eesmärk on ka kontrollida, kas esitatud taotlustes on järgitud nende riikide eeskirju, kus teadusuuringuid tehakse.

7. Erijuhtudel võib eetikakontrolli teha projekti käigus.

8. Igale projektile, milles soovitakse kasutada inimese loote tüvirakke, tuleb enne asjaomaste uuringute algust hankida asjaomase riikliku või kohaliku eetikakomisjoni heakskiit. Järgida tuleb kõiki riiklikke eeskirju ja menetlusi, sealhulgas neid, mis käsitlevad vanemate nõusolekut, rahaga ahvatlemise keeldu jms. Kontrollitakse seda, kas projektis on viidatud litsentsimis- ja kontrollimeetmetele, mida peavad võtma selle liikmesriigi pädevad asutused, kus teadusuuringuid tehakse.

9. Taotlus, mis läbib edukalt teadusliku hindamise, riikliku või kohaliku eetikakontrolli ja Euroopa Komisjoni eetikakontrolli, esitatakse eraldi heakskiitmiseks liikmesriikidele, kes tulevad kokku kontrollimenetluse kohaselt toimiva komiteena. Inimese loote tüvirakkude kasutamist ettenägevaid projekte, mida liikmesriigid heaks ei kiida, ei rahastata.

10. Euroopa Komisjon jätkab tööd selle nimel, et liidu rahastatud tüviraku-uuringute tulemused oleksid kättesaadavad kõikidele teadlastele ja teeniksid seega kõikide riikide patsientide huve.

11. Euroopa Komisjon toetab meetmeid ja algatusi, mis aitavad inimese loote tüviraku-uuringuid vastutustundlikult ja eetilisel koordineerida ja otstarbekamaks teha. Eelkõige jätkab komisjon inimese loote tüvirakuliinide Euroopa registri toetamist. Selle registri toetamine võimaldab jälgida Euroopas olemasolevaid inimese loote tüvirakke, aitab kaasa nende parimale kasutamisele teadlaste poolt ning võib aidata vältida tarbetut uute tüvirakuliinide loomist.

12. Euroopa Komisjon jätkab praegust tava ega esita kontrollimenetluse kohaselt toimivale komiteele kinnitamiseks projektitaotlusi, mis hõlmavad teadusuuringuid, mille käigus hävitatakse inimese looteid, sh tüvirakkude saamiseks. Selle uurimisetapi rahastamisest väljajätmine ei takista liidu vahendite eraldamist järgmistele etappidele, milles kasutatakse inimese loote tüvirakke.
